

[Den midlertidige formand.]

økonomiske foranstaltninger, vareforsyning m. v. nævnte udvalg må blive nedsat.

I skrivelse af dags dato anmoder handelsministeren om, at det i § 10 i lov nr. 135 af 29. marts 1950 om en sukkerordning nævnte udvalg må blive nedsat.

I skrivelse af 28. d. m. anmoder finansministeren om, at der må blive foretaget valg af det i § 2, stk. 2, i lov nr. 235 af 27. maj 1950 om anvendelse af modværdien af de i henhold til Det europæiske Genopbygningsprogram modtagne gaveydelse omhandlede udvalg.

I skrivelse af dags dato anmoder arbejds- og boligministeren under henvisning til § 3 i lov om regulering af bymæssige bebyggelser, jfr. lovbekendtgørelse nr. 129 af 13. april 1954, folketinget om at nedsætte det i den pågældende bestemmelse nævnte udvalg.

I skrivelse af 24. d. m. anmoder finansministeren om, at der for tiden indtil udgangen af juni måned 1958 må blive valgt et nyt medlem af lønningrådet i stedet for fhv. folketingsmand N. Arnth-Jensen.

Det er meddelt mig, at socialdemokratiet, det radikale venstre og Danmarks retsforbund danner fælles valggruppe ved valg af udvalg m. v.

Det er endvidere meddelt mig, at venstre og det konservative folkeparti danner fælles valggruppe.

I henhold til forretningsordenens § 1, stk. 2, skal der i dette møde vælges et udvalg på 21 medlemmer til prøvelse af valgene. Til medlemmer af dette udvalg har grupperne udpeget følgende:

Edel Saunte, Holger Eriksen, Victor Gram, Poul Hansen (Svendborg), Lund Jensen, Holger Larsen, M. Larsen (Kolding), Th. Mikkelsen, Lars M. Olsen, Else Zuehen, Baumgaard, Niels Andersen, Harald Nielsen, Gideon, Juul, Thisted Knudsen, Krogh, Thestrup, Clausen (Olufskjær), Ninn-Hansen og Erna Sørensen.

Jeg anmoder de medlemmer, der endnu ikke har afleveret deres valgbreve, om straks efter mødets slutning at aflevere valgbrevene i folketingets bureau.

Uden for dagsordenen giver jeg ordet til den højtærede stats- og udenrigsminister, for at han kan afgive en erklæring.

Stats- og udenrigsministeren (H. C. Hansen): Den regering, på hvis vegne jeg har den ære over for det nyvalgte folketing at fremsætte en udtalelse i dag, repræsenterer tre af folketingets partier. Hermed er der for første gang siden oktober 1945 dannet en flertalsregering i Danmark.

De tre partier har ment, at det på tværs af synspunkter og opfattelser, der skiller dem, måtte være rigtigt at gøre et forsøg på under indgående forhandlinger at finde frem til et fælles grundlag for en regeringsdannelse. Efter at jeg i mandags kunne meddele kongen, at et sådant grundlag var tilvejebragt, og at en flertalsregering kunne dannes, har kongen overdraget mig denne opgave. Regeringen er sammensat af repræsentanter for socialdemokratiet, det radikale venstre og Danmarks retsforbund. Disse tre partier har indgået en aftale om hovedlinjerne i den politik, som regeringen vil søge gennemført, og det er regeringen magtpåliggende at fremhæve, at den håber på og vil tilstræbe et sagligt samarbejde med de demokratiske partier i det høje ting.

Regeringen anser det for rigtigt allerede i dette første møde i det nyvalgte folketing at give en redegørelse for sit syn på de udenrigspolitiske anliggender såvel som på de indenrigspolitiske aktuelle spørgsmål og det politiske arbejde fremover.

Danmarks udenrigspolitik vil blive fortsat uændret. Vort medlemskab af De Forenede Nationer og af Den nordatlantiske Organisation vil derfor vedblive være det vigtigste grundlag for Danmarks deltagelse i internationalt arbejde. Regeringen vil yde sin medvirken til alle bestræbelser, der inden for disse to internationale organisationer udfoldes til fremme af en afspænding mellem øst og vest, til opnåelse af en positiv løsning af nedrustningsproblemet og i det hele til styrkelse af fred og forståelse mellem nationerne.

Regeringen vil fortsætte Danmarks deltagelse i forhandlingerne om det nordiske og det europæiske økonomiske samarbejde. Dette gælder såvel de under OEEC stedfindende drøftelser om oprettelsen af et europæisk frihandelsområde som videre-

[Stats- og udenrigsministeren.]

førelsen af den direkte kontakt, der er indledet med de seks lande, der har afsluttet en aftale om dannelsen af en økonomisk union. For vort lands erhvervsmæssige udvikling på længere sigt er det af den allerstørste betydning, at en voksende samhandel på rimelige vilkår bliver muligjort. Hensynet til landbrugets særlige forhold kan kun yderligere understrege denne nødvendighed.

Det intensive arbejde med de nordiske og europæiske samarbejdsplaner må ledsages af fortsatte bestræbelser for at øge eksporten til fremmede verdensdele. Det er regeringens ønske at udvikle samhandelen med udlandet så stærkt som muligt; dette gælder også i forholdet til den østlige verden.

Den nordatlantiske Organisations rent defensive karakter er, som fremhævet i mit svarbrev til Sovjetunionens ministerpræsident, hr. Bulganin, forudsætningen for Danmarks indtræden i og medlemskab af denne alliance. Det blev understreget i dette svarbrev, at ingen af de militære foranstaltninger, der siden vor indtræden i NATO er blevet eller vil blive iværksat på dansk territorium, har noget som helst med angrebsforberedelser at gøre. Der har ikke ved forhandlingerne om leverancer til Danmark af moderne våben været tilbudt atomammunition. Skulle et sådant tilbud komme til at foreligge, er det ud fra de foreliggende forudsætninger regeringens opfattelse, at det ikke bør modtages.

Spørgsmålet om forsvarets ordening må bedømmes ud fra de fortsatte forhandlinger dels inden for forsvarsudvalget, dels derefter i regeringen og i partierne. Det er regeringens håb, at Danmark kan modtage fornøden støtte til forsvaret fra USA og Canada.

Den økonomiske udvikling har siden efteråret 1956 været præget af ekstraordinære forhold, som har påvirket Danmarks handels- og betalingsforhold over for udlandet. Suezkonflikten har medført en betydelig prisstigning især på benzin, olie og faste brændselsstoffer, og den heraf følgende usikkerhed omkring de fremtidige pris- og forsyningsforhold — også for andre varer — har medført en øget import. Endvidere indtrådte i forårsmånederne et alvorligt pris-

fald på flere af landbrugets hovedeksportvarer. Den ugunstige ændring i bytteforholdet over for udlandet forstærkede den tendens til en forringet handelsbalance, som i forvejen gjorde sig gældende, bl. a. som følge af en forbrugsstigning i løbet af 1956.

Resultatet blev en alvorlig forværring af betalingsstillingen over for udlandet i den forløbne del af indeværende år. Nationalbankens valutabeholdning er gået tilbage med over 200 mill. kr. siden årsskiftet, og navnlig er der sket en svækkelse af dollarbeholdningen, således at den valutariske likviditet nu er nået ned på et så lavt niveau, at det er nødvendigt, at der gennemføres hurtigt virkende indgreb for at hindre en yderligere svækkelse.

I modsætning til denne uligevægt i udenrigsøkonomien er den indre økonomiske udvikling forløbet mere stabilt i de senere måneder. Produktion og beskæftigelse har som helhed været præget af moderat fremgang, og opgangen i priser og lønninger synes bragt til ophør. Lagerbeholdningerne er forøget både i værdi og mængde. Priserne på visse landbrugsvarer har som allerede nævnt været udsat for fald, som dog nu synes at være adfaldet af en opgangstendens. I øvrigt er der i dag tegn til nedadgående priser på en række importerede råvarer. Dette peger i retning af, at de internationale prisforhold er kommet ind i en roligere periode, og der skulle på denne baggrund være gode muligheder for at stabilisere det indenlandske pris- og omkostningsniveau.

Den indenlandske omsætning til forbrug har i det sidste halve år været 4—5 pct. højere end året forud. Stigningen i indtægtsniveauet i løbet af 1956 giver hovedparten af forklaringen herpå. De offentliggjorte selskabsregnskaber viser næsten alle stigende overskud, og en del selskaber har sat udbytteprocenten op. Særlig stor har fremgangen været inden for skibsfarten. Arbejdslønningerne ligger i dag godt 8 pct. højere, end før 1956-overenskomsterne trådte i kraft, og der har trods prisstigningen været en reel lønfremgang. De stigende priser og lønninger og den øgede omsætning har dannet grundlag for højere indtjening i de fleste byerhverv.

På statsbudgettet for indeværende finansår må der til trods for den besparelse på

[Stats- og udenrigsministeren.]

60 mill. kr., der blev vedtaget på forsvarsbudgettet, påregnes en nedgang i overskuddet på drifts- og anlægsbudgettet på godt 100 mill. kr. i forhold til i fjor. Staten vil, såfremt yderligere forholdsregler ikke træffes, have et finansieringsbehov på 400 mill. kr., som må dækkes ved salg af statsobligationer eller på anden måde. Bliver der ikke grebet ind nu, vil der være en risiko for en fortsat tendens til forringelse af valutastillingen, omend ikke i samme tempo som hidtil.

Regeringen anser det derfor for påkrævet omgående at gennemføre en finanspolitisk stramning dels gennem besparelser på statsbudgettet, dels ved tilvejebringelse af øgede indtægter og dels gennem en bunden opsparring. Dette skulle samtidig sikre dækning af statens finansieringsbehov. Herved skulle der være skabt forudsætning for den lempe af penge- og kreditpolitikken, som er nødvendig for at øge erhvervenes investeringer. Forslag herom samt om en forbedring af ligningsreglerne vil snarest blive fremsat.

Det er regeringens hensigt at foreslå, at de finansielle forholdsregler samt sparebevisernes bortfald ikke må påvirke pristallet og dermed lønningerne. For yderligere at sikre en stabil prisudvikling vil monopolloven blive foreslået ændret, således at der kræves forudgående tilladelse til enhver forhøjelse af de af tilsynet kontrollerede priser. Endelig vil der blive stillet forslag om at begrænse aktieselskabernes udbytte for det kommende år med en tiendedel, idet udbytter på under 6 pct. undtages.

Disse forholdsregler tilsigter at imødegå de aktuelle tendenser til underskud på betalingsbalancen, men regeringen er opmærksom på, at landet tillige står over for økonomiske tilpasningsproblemer af mere dybtgående art. De hindringer, der møder den danske landbrugseksport i udlandet, gør det meget vanskeligt at sikre den forøgelse af den samlede valutaindtjening, som på længere sigt er nødvendig som grundlag for den almindelige produktionsfremgang.

En betydelig udvidelse af valutaindtjeningen gennem skibsfarten og navnlig industrieksporten er således påkrævet. Dette forudsætter en omlægning i udenrigshand-

len og produktionen og rejser store problemer for den økonomiske politik. Overvindelsen af disse vanskeligheder på længere sigt kræver en udbygning af erhvervenes kapacitet og en styrkelse af konkurrenceevnen over for udlandet. Regeringen anser det for en af sine første opgaver at bidrage hertil og vil søge kontakt med erhvervsorganisationerne om tilrettelægningen af en sådan langsigtet politik.

For at styrke erhvervenes produktive investeringer agter regeringen allerede nu at søge gennemført de tidligere fremsatte lovforslag vedrørende skattefri afskrivninger og henlæggelser til investeringsfonds.

Regeringen vil endvidere straks iværksætte en gennemgang af statens udlånspolitik, herunder også boligstøttelovgivningen, med henblik på at opnå en udformning heraf i overensstemmelse med målsætningen for den økonomiske politik på længere sigt.

Der vil blive nedsat et særligt ministerudvalg til at overveje spørgsmålene om toldsætternes forenkling og eventuelle nedsættelser samt mulighederne for en fortsættelse af importens frigørelse. Det er givet, at disse problemer må behandles i nær sammenhæng med de resultater, der vil fremkomme af forhandlingerne om det nordiske fælles varemarked og de tilsvarende europæiske planer.

Der må i det kommende folketingsår gennemføres en forenkling og forbedring af skattelovgivningen med henblik på at fremme lysten til at øge indtægten og opsparringen. Indkomstbeskatningen må indrettes således, at mindre indkomster i større omfang fritages og almindelige indkomster beskattes med en fast procent. Skat ved kilden må undersøges nærmere og snarest gennemføres for sømænd. En videre overgang fra bygningskyld til grundskyld må indgå i en skattereform, og reglerne om tilskud til amtskommuner i forhold til landbrugets forrentningsprocent må forbedres.

Som led i bestræbelserne på at øge investering og opsparring vil hele problemet om skattelettelse for opsparringen blive taget op til behandling, herunder spørgsmålet om at yde skattefrihed inden for visse grænser for småspareres renteindtægter.

I det kommende folketingsår vil regeringen søge gennemført en ændring af grund-

[Stats- og udenrigsministeren.]

stigningsskylden på grundlag af den tidligere regerings forslag med bibeholdelse af et konjunkturstigningstillæg. Der vil blive udarbejdet et lovforslag om frivillig overgang fra privat prioritering til grundskyld på jordrentevilkår. Det overvejes i denne forbindelse at gå ud fra 1950-vurderingen.

Regeringen anser det for rigtigt, at et forslag til en revideret boligstøttelew forelægges i god tid før den nugældende lovs udløb. Af hensyn til bolig mangelen og ud fra ønsket om at fremme saneringen samt at imødekomme det boligbehov, som de store årgange i løbet af få år vil skabe, er det regeringens hensigt at virke for et større boligbyggeri. Dette skal navnlig opnås ved, at boligstøtten i højere grad samles om byggeriet for de mindrebemidlede befolkningsgrupper, samt ved, at kapitel V. A.-byggeri videreudvikles. Herudover vil man søge nye veje for det private byggeris finansiering, således at en nedsættelse af statens samlede udlån til byggeformål kan opnås.

Det er regeringens mål at nå en højere og mere produktiv beskæftigelse. Sæsonarbejdsløsheden skal bekæmpes, og der må foretages en omlægning af vejtilskuddene, så der både spares penge og sikres større lokal beskæftigelse. Spørgsmålet om udbygningen af erhvervslivet i de områder af landet, der er særlig hårdt ramt af ledighed, vil blive taget op til ny behandling. Man vil bl. a. gennem ændringer i skattelovgivningen prøve at formindske risikoen ved at oprette nye virksomheder i disse områder. Arbejdet med de store årganges problemer, herunder spørgsmålene omkring lærlingetilgang og de tekniske skoler, vil blive fortsat. På samme måde vil arbejdet med uddannelsen af flere teknikere blive ført videre.

Den fredelige udnyttelse af atomkraften må fortsat fremmes og den videnskabelige forskning yderligere støttes.

På det socialpolitiske område skal fremskridtslinjen fortsættes. Regeringen vil forberede en enkepensionsordning og forbedringer for invalider samt for evnesvage og sindslidende. Kommissionsbehandlingen af spørgsmålene om syge- og arbejdsløshedsforsikringen søges fremmet. Disse fremskridt må ske i takt med den økonomiske udvikling.

Arbejdet med skolereformen skal fort-

sættes på grundlag af de hidtidig førte forhandlinger.

Regeringen vil fremme oprettelsen af nye selvstændige husmandsbrug og fremskaffelsen af tillægsgjord til de for små brug ved en stærkere udnyttelse af forkøbsretten og vil fremsætte forslag til en ordning om rimelig finansiering af privat indkøbt jord. Når realkreditkommissionen har tilendebragt sit arbejde, vil regeringen fremsætte forslag til en kreditreform.

Bestræbelserne for en rationalisering af statsadministrationen vil blive fortsat. Man vil undersøge, om der ved administrative omlægninger kan opnås en besparelse og effektivisering, bl. a. ved, at de funktioner, der hidtil er udøvet af direktoratet for vareforsyning, henlægges direkte under handelsministeriet.

Det siger sig selv, at de lovgivningsproblemer, som jeg her har nævnt, ikke kan tages som et udtømmende udtryk for regeringens virke i det kommende folketingsår. Regeringen betragter det som sin vigtigste opgave at tilrettelægge administrationen og lovgivningen i den kommende tid med henblik på at opnå en stabilisering af økonomien på længere sigt. Det er ikke tilstrækkeligt at standse valutanedgangen. Statens virksomhed må på alle områder underbygge en stigning i produktionen. Stabilitet i løn- og priser vil sikre øget opsparing og skabe mulighed for den udvidelse af investeringerne og eksporten, som er forudsætningen for, at en valutareserve kan tilvejebringes.

Under valgkampen er det fra mange sider blevet fremhævet, at de opgaver, der påhviler folketinget i de kommende år, er store og betydningsfulde, og at et samarbejde på bredest muligt grundlag ville være en nødvendighed, hvis varige og gode resultater skulle nås.

Den flertalsregering, der i dag fremstiller sig for det høje ting, er indstillet på at yde sit bedste i bestræbelserne for at udforme en langsigtet politik til gavn for vort land. Det er min tro, at tilvejebringelsen af en flertalsbasis for regeringen også må betyde en styrkelse af mulighederne for på effektiv måde at behandle de problemer, hvis løsning er så afgørende for landets fremtid. Det er mig imidlertid magtpåliggende på regeringens vegne at udtale det håb, at

[Stats- og udenrigsministeren.]

der vil kunne finde et bredt samarbejde sted mellem de demokratiske partier om problemernes løsning.

Jeg håber, vi står foran frugtbare arbejdsår, hvor et sagligt politisk arbejde kan folde sig ud til gavn for Danmark og det danske folk.

Den midlertidige formand (Gustav Pedersen): Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i dag kl. 16 med følgende dagsorden:

- 1) *Eneste behandling af indstilling fra udvalget til prøvelse af valgene.*
- 2) *Valg af præsidium.*
- 3) *Valg af 4 tingsekretærer.*
- 4) *Valg af 16 medlemmer til udvalget for forretningsordenen.*
- 5) *Valg af 17 medlemmer til udvalget til valgsprøvelse.*
- 6) *Valg af 17 medlemmer til finansudvalget.*
- 7) *Valg af 17 medlemmer til lønningsudvalget.*
- 8) *Valg af 17 medlemmer til indfødsretsudvalget.*
- 9) *Valg af 17 medlemmer til ombudsmandsudvalget.*
- 10) *Valg af 2 medlemmer til at føre tilsyn med folketingets bibliotek.*
- 11) *Valg af 9 medlemmer til det i grundlovens § 71 omhandlede tilsyn med behandlingen af personer, som er underkastet frihedsberøvelse.*
- 12) *Valg af 17 medlemmer og 17 stedfortrædere til det udenrigspolitiske nævn.*
- 13) *Valg af 16 medlemmer og 16 stedfortrædere til Nordisk Råd.*
- 14) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg vedrørende atomenergi-kommissionens beretning m. v.*

15) *Valg af 17 medlemmer til folketingets vareforsyningsudvalg.*

16) *Valg af 15 medlemmer til folketingets sukkerudvalg.*

17) *Valg af 9 medlemmer til det i lov nr. 235 af 27. maj 1950 om anvendelse af modværdien af de i henhold til Det europæiske Genopbygningsprogram modtagne gæveydelser omhandlede udvalg.*

18) *Valg af 17 medlemmer til folketingets udvalg vedrørende bymæssige bebyggelser.*

Mødet hævet kl. 12³⁵.

2. møde.

Onsdag den 29. maj kl. 16.

Den første sag på dagsordenen var:

Eneste behandling af indstilling fra udvalget til prøvelse af valgene.

Ordføreren for udvalget til prøvelse af valgene (Edel Saunte): Udvalget har holdt møde og har fra indenrigsministeriet modtaget bl. a. udskrift af opstillingskredsens valgboøger, beregninger af kreds- og tillægsmandaternes fordeling, opgørelse af, hvilke kandidater der har opnået valg, og lister over stedfortrædere.

Herudover har valgbrevene eller erklæring fra indenrigsministeriet om udstedelse af valgbreve foreligget for alle kandidater.

Blandt valgbøgerne manglede valgbogen vedrørende folketingsvalget på Færøerne, ligesom de endelige oplysninger om valget i Grønland endnu ikke forelå. Udvalget har således ikke kunnet tage stilling til godkendelse af kandidaterne valgt på Færøerne og i Grønland. Spørgsmålet om disse kandidaters godkendelse må til sin tid behandles af det stående udvalg til valgsprøvelse.